

הלכות תפילין כח"כמ

בכריכה זו לכן אין כאן נגאי כלל לספר תורה בכריכה זו וארובה זהו כבודה משא"כ הרצועות שאינם משמשים כלום להכתים בכריכה זו).

ויש נדהגין²² לכוונת ככנפים על שם כנפי יונה²³.

ובשכורבן²⁴ על צדדי התפילין צריך לאחוז התפילין בידו ולגלול הרצועה עליהן ולא לאחוז הרצועה בידו ולגלול התפילין לתוכה²⁵ שמוטב שתגלול הרצועה ממה שיתגלול התפילין²⁶:

ח כשמניחהו בתיק צריך ליהרר להניחן בענין שכשיבא ליטולן משם לזכושן לא יוכל לפגוע בשל ראש החילה²⁷ כדי שלא יצטרך לעבור על המצוה ללבוש של יד תחילה²⁸ ולכן מן הראוי היה להניחן בכיס צד וארוך²⁹ של ראש מלמטה ועליו של יד שכשיבא ליטולן יפגע תחלה בשל יד המונח למעלה שאין איסור מן הדין במה שהשל יד מונח על גבי של ראש א"פ שהשל ראש קדושתו המורה מהשל יד³⁰ הואיל ומ"מ שניהם דבר אחד שהפרשיות הכתובות בזה כתובות בזה.

אלא שאנע"כ יש שנהגו³¹ שלא להניחן בכיס אחר זה על גבי זה אלא בשני כיסין זה אצל זה אלא שהשל יד יהא מונח קצת לצד מעלה שאם יהיו מונחים בשוה יצטרך לפעמים לעבור על המצוה דהיינו אם יבא השל ראש מוזמן לפניו תחלה נגד יד ימינו שנטול בה התפילין יצטרך לעבור עליו וליטול השל יד³² אבל כשהשל יד הוא קצת לצד מעלה אין כאן מעבור על המצוה שהרי השל יד סמוך לו יותר³³.

ונהגו לסמן הכיסים איזה לשל ראש ואיזה לשל יד³⁴ שכיון שהשל ראש קדושתו המורה אסור לשנות אחר'כ הכיס שלו ליתן בו השל יד אלא א"כ התנה בתחילה כמו שיתבאר³⁵:

ט כשנטול התפילין מהתיק לא ינערם מן התיק אלא יטולן בידו מתוכו³⁶:

י מנהג החכמים לנשק התפילין בשעת לבישתן ובשעת חליצתן³⁷:

כמ וכו סעיף אחר:

יא אין לברך שום ברכה כשהולץ תפילין³⁸ אפילו חולצן ערב שבת בין השמשות³⁹ שאז חייב הוא לחלצני⁴⁰ ששבת יוים טוב לאו זמן תפילין הוא וכשמניחהו עליו לשם מצוה

לח מנחת המאור לה' ישראל אלקות פרק התפלה. ספר
הנוסח פ"ד הובא בנוסח משה סימן כו. מ"א שם.
לט ענפי' שבת מנ. א.
מ אלו' וזמא ס"ק ה.
מא אלו' וזמא שם. מ"א שם.
מב עיי' סוף סעיף ה.
מג רבא וימא לג, ב. ופירוש רבינו חננאל שם (כשם רב
דא גאון). מובא בתוס' ישנים שם ר"ה עיבורי דרעא
(וראה תוס' שם). תוס' מנחות לו, א ד"ה וקשרתם. אור
זרוע ח"א ס' תקפ. רא"ש הלכות תפילין ס' מו. מור וש"ע
ולבוש סעיף ב.
מד ראה לעיל ס' בה ס"ב.
מה ב"ח. ט"ז ס"ו כה ס"ק י.
מו שריע ס' מ' מב סעיף א. וראה גם לעיל ס' כה ס"ד
ושי"ג.
מז מ"א ס"ק ד.

מח ט"ז ס"ו כה ס"ק י.
מט עיי' ב"י.
נ מ"א שם.
נא לקמן ס' מב סעיף ד.
נב ספר חסידים ס' רעג. מנה משה סוף ס' יב. מ"א סוף
ס"ק ד.
נג הרב דוד אברדהום בשם גאון. אריות חיים הלכות
תפילין סוף ס' יא.

סנימן כט
א רבינו חם בחוסי' מנחות לו, ב ד"ה ושמרת. דא"ש
הלכות תפילין ס' מו.
ב דא"ש שם.
ג וראה סרור ד"ה אין להניח: צריך לחלצן לפני השקיעה,
וזמן מה קודם שפרליקין הניחות בערב שבת. וראה לקמן
ס' ל ס"ב וש"ג.

הלכות תפילין כמיל

עובר על כל תוספת מ"מ כיון שאם מניחן עליו בלא כוונה לשם מצוה"א אין בזה איסור מן התורה אלא מדברי סופרים משום גזירה שמה יצא בהן לרשות הרבים כמו שיתבאר בסו"ל ל"א לפיכך לא שייך ברכה על זהו כיון שבחליצת התפילין מצד עצמה אין בה מצוה ואין חולצן אלא משום גזירה.

ואין צורך לומר כשהולצן בחול סמוך לשקיעת החמה שאין לו לברך על זה"ו שהרי לילה זמן תפילין הוא וא"צ לחולצן אלא שאין מורים בן כמו שיתבאר בסמ"ח ל"ט:

ל זמן הנחתן וכו' ה' סעיפים:

א לילה זמן תפילין הוא מן התורה"א שזה שנאמר"ב ושמרת את החקק הזאת למועדה מימים ימימה שמשמעו ימים ולא לילות"ג אין הכתוב מדבר בחוקת התפילין אלא בחוקת הפסח"ד שנאמר למעלה"ה ועברת את העבודה הזאת וגו'.

אבל חכמים אסרו להניח תפילין בלילה"ו מפני שהוא זמן שינה וגזירה שמה ישבה וישן בהם"ז ואסור לישן בתפילין מטעם שיתבאר בסו"ל מ"ד"ט.

ולכן אף לאחר שעלה עמוד השחר שהוא יום לכל המצות האמורות בתורה"ח אסור להניחן עד שתגיע עת קומה משינה לרוב בני אדם"י דהיינו עד שיאיר היום ככדי שיראה את חבירו ברחוק ד' אמות ויכירונו"י והוא שיהיה חבירו הרגיל עמו קצת"י שאלו הרגיל עמו הרבה ויכירונו אפילו מרחוק ואם אינו רגיל עמו כלל לא יכירונו אפילו בקרוב מאוד:

ב אם הניח"י קודם צאת הכוכבים"ט וחשכה עליו אפילו הן עליו כל הלילה מותר ואין מורק בן הלכה למעשה שמה יבאו להניחן לכתחילה בלילה"ט ולכן לא יעשה בן אלא בינו לבין עצמו אבל לא ברבים שמה יטעו לומר שמותר להניחן לכתחילה בלילה"י אלא א"כ הוא בבית המדרש"י שביושבו בית המדרש אין לחוש שיטעו.

ואם לא חלץ תפיליו כשהגיע צאת הכוכבים מפני שלא היה לו מקום לשמרו"י ונמצאו עליו כרי לשמורו מותר"כ ומורין בן כ"א (וצריך שיאמר לרואים שעושה כרי לשמורו"כ).

ד כדלקמן ס"י סעיף א. וש"נ.

ה ת"א ס"ק א.

ו סעיף א. וס"י שא סעיף ג. וש"נ.

ז ב"י הובא בגמ"א שם.

ח תוס' ורא"ש שם. לבוש. ס"ז ס"ק ב.

ט סעיפים א"ב.

סימן ל

א רב אשי מחמת לו, ב. וראה לעיל ס"י כ"ב וש"נ.

ב שמות י"ג.

ג רבי יוסי הגלילי בבביתא שם.

ד רבי עקיבא בבביתא שם.

ה שמות י"ג.

ו רש"י עירובין צ"א ד"ה אלא לענין.

ז בביתא שם לו, א. תוספות שם לו, ב ד"ה ושמרת. לבוש סעיף ב.

ח רש"י שם, ב ד"ה ואין מורין בן.

ט סעיף א.

י משנה במגילה ב, א. ורש"י שם ד"ה וכולן.

יא רמב"ן בלחמיות פ"ק דברכות (ועי' סוף סו"י חן שנתסעם זה מוכרח שם וא"צ למיש הרב רבינו יונה).

יב אב"י ברכות ט, ב. כדלקמן ס"י נח ס"ב. ועי' בהסמך

לעיל ס"י יח ס"ו אם שעור זה שוד לשיעור משיכיר

בין תכלת ללבן.

יג ירושלמי ברכות פ"א ה"ב. הובא בתוס' ברכות ט, ב

ר"ה אחרים. רבינו יונה ורא"ש פ"ק דברכות ס"י ג. מור

ושלש סעיף א וע"ז ס"ק ב.

יד רב אשי מנחות שם לו, ב. רמב"ם הלכות תפילין פ"ד

ד"ה. שיע' סעיף ב.

טו פ"א ס"ק ב. וראה לקמן ס"ד וש"נ. אבל בסדור כתב:

אין להניח תפילין אדר תהלת השקעה ואם היו עליו

מקדים אין צריך לחלצן. וש"נ.

טז עי' ת"א ס"ק ג וס"ק ג. וראה הנש"פ עם לקושי מעמים

מנעמים ובאורים ע' תרי"ב כשהו"ל.

יז ראה כללי הפוסקים וההוראה כלל סב.

יח ט"ז סוף ס"ק ג. ועי' תהלה לידו ס"ק ב. הקרי הלכות

ח"ה לו, א.

יט ד' אגדער שם. רמב"ם שם ה"ב.

כ רמב"ם שם.

כא שריע' סעיף ב.

כב ת"א ס"ק ד (ועי' נגדא שם וצ"ע). עי' פ"ג באשל

אברהם שם ומחצה"ש.